

Румяна Танкова
Ваня Иванова
Екатерина Чернева

Тетрадка по български език

4.
клас

УЧЕБНО
ПОМАГАЛО
ЗА ПОДПОМАГАНЕ
НА ОБУЧЕНИЕТО,
ОРГАНИЗИРАНО
В ЧУЖБИНА

ПРОСВЕТА
ОСНОВАНО 1945

Скъпи четвъртокласници!

Вие вече сте усвоили и някои от книжковните норми в богатия и красив български език. Тези тетрадка ще ви помогне да докажете това и да се справяте още по-добре. В нея има хубави кратки текстове за четене, преписване или диктовка, както и занимателни задачи и упражнения.

Леко и приятно ще се научите да говорите правилно и да пишете без грешки. Ще се гордеете със себе си. Заедно ще се радваме на вашите постижения.

Успех!

От авторите

1. ДА СИ ПРИПОМНИМ НАУЧЕНОТО В ТРЕТИ КЛАС

1. Прочетете текста и отговорете на въпросите към него.

Кратка приказка за досънуване

Имало едно време едно дете, което слагало на прозореца си трошички за птици. Всички птици идвали да кълват, защото навън било зима и нямало друга храна. Една вечер Луната видяла останалите трошици, превърнала се на птиче и кацнала до прозореца му. А после Луната и детето станали приятели и тя му светела, когато ходело нощем в кухнята да си хапва.

Зорница Христова

• Защо птиците идвали до прозореца?

Птиците идвали до прозореца, за да _____

• Кои станали приятели?

- А) детето и птиците Б) детето и Луната В) птиците и Луната

2. Оградете правилните отговори.

На кой ред всички думи са сродни?

- А) чист, чистя, чистота
Б) хубав, красив, чуден
В) гора, гъба, гълъб

Кой глагол има представка?

- А) пиша
Б) разказвам
В) говоря

Кои прилагателни имена са синоними?

- А) млад, спортен Б) храбър, безстрашен В) широк, висок

В кой ред е използван глаголят *съм*?

- А) Ние си разказваме.
Б) Ние се прегръщаме.
В) Ние сме задружни.

Кое изречение е възклицателно?

- А) Хайде да ми разкажеш приказка!
Б) Говори по-тихо!
В) Ах, колко е красиво!

3. Попълнете пропуснатите букви.

Приятелство

Скоро празнувах рожден ден и
получих чудесни подаръци. Вла_ко ми
подари електро__а игра. От Лю_ка
получих карти__и пъзел. Ми_ко пък
ми даде кола с дистанционно__о управление.
За мен обаче най-це__о е тяхното
приятелство. Няма по-голямо щастие от това.

- Препишете степенуваните прилагателни имена и запомнете правописа им.
-

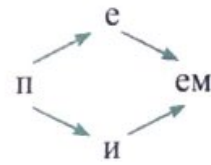
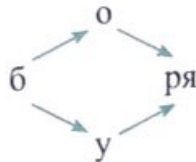
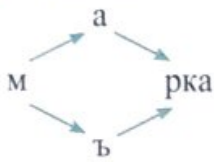
4. Напишете текст по картината с опора на ключовите думи.

в зоопарка, децата, влязоха в клетка, забавляваха се, скачаха,
люлееха се, като маймунките, животните, гледаха, учудено

Весел зоопарк

1. Образувайте думи с тесния и широкия гласен.

- С две от думите съставете изречения.

2. Кой пръв ще открие колко букви **а** и **ъ** трябва да добавите в думите?

б_ща̀, р_ка̀в, м_рзелѝв, хр_на̀, в_жѐ, с_нлив, п_за̀ч

а – букви

ъ – букви

- Докажете, че сте работили вярно, като напишете сродните думи за проверка.

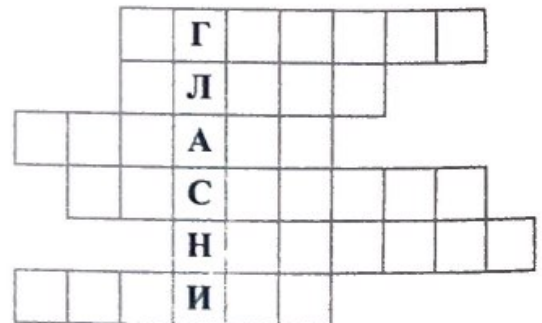
3. Изберете и оградете правилните букви в гатанката. Напишете отговора ѝ.

Гла/ъсовит и ра/ънобуден,
има си и гребен чуден.
Без ча/ъсовник ни събужда,
от бо/удилник няма нужда.
Той бо/урец е и е смел
и нарича се _____.

4. Подчертайте представките в думите. Попълнете кръстословицата, като поставите думите на правилните места.

огледам, улови
постъпка, направи
почака, напиша

- Съставете и напишете изречение с дума по избор.

5. Открийте три изречения във верижката и ги напишете правилно.

таткомиподаричасовникмногомусерадвамсложихгонаръкатаси

- Как написахте думите без ударение?

6. Напишете под диктовка или препишете текста „Дядо Димитър“ от страница 44.

7. Коя е думата за проверка на пропуснатия гласен?

сл_дкарница

А) сладкиши

Б) сладолед

В) сладък

1. Във всяка колонка има по една дума без мек съгласен. Зачертайте я.

пясък	дядо	земя	лястовица
дюни	леля	ягода	тюлен
пояс	дъщеря	цветя	охлюв
лято	стая	поляна	паяк

2. Открийте във верижките осем професии, които съдържат мек съгласен.

каскадър шофьор актьор монтьор

треньор сервитьор фризьор жонгльор

• Прочетете ги правилно и ги препишете.

3. Кои са грешките в менюто на училищния стол?
Поправете и препишете.

Мениу:

булйон

кьофте

марула

диниа

4. Попълнете кръстословицата с думи, които съдържат мек съгласен звук.

1. Градинско цвете.
2. Равно място в гора или планина.
3. Отвара от месо или зеленчук за супа.
4. Течност с приятен аромат.
5. Най-употребяваният метал.
6. Изпълнител на роли в театър или кино.

1.		Ю			Ю	
2.				Я		
3.				Ь	О	
4.					Ю	
5.				Я		
6.				Ь	О	

5. Попълнете пропуснатите букви.

Две врабчета н_мали дом. Надмизо
лет_л щъркел. Той ги вид_л и ги при_тми
в гнездото си. Там те си изл_пили пиленца
и ги отгледали с л_бов.

6. Напишете под диктовка или препишете текста
„Лятна къща“ от страница 44.

7. В кой ред и двете думи са с мек съгласен?

А) баня, стая

Б) ламя, юнак

В) буря, шофьор

1. Свържете по двойки елементите на пъзела и напишете сложните думи.

2. Образувайте сложни думи от изразите. Следвайте образеца.

лов на риба – *рибарлов*

падане на вода – _____

на девет години – _____

болка в главата – _____

ходи пеша – _____

лети сам – _____

3. Препишете названията на птиците и срещу тях напишете думите, от които са получени: *мишелов*, *бързолет*, *синегушка*, *мухоловка*, *пчелояд*.

лови млишки

4. Прочетете текста и подчертайте сложните думи.

Корабостроител

Мирослав е деветгодишен. Живее в старопланинско градче, но обича морето. Мечтае да стане корабостроител. Ще строи риболовни кораби. Трябва да видите колекцията му от платноходки и параходи. Днес построи първия си самолетonosач. Всички чистосърдечно го поздравяват.

5. Подчертайте само сложните думи.

зъболекар, работилница, пожарогасител, образование,
високоговорител, книжарница, прахосмукачка,
птицеферма, сладкарница, земетресение, конструктор

6. Открийте осем грешки при правописа на сложните думи. Препишете текста вярно.

В зоопарка

Жоро е сладко думен разказвач. Отговаря остро умно на всички въпроси. Много е любо знателен. Веднъж в зоопарка той разказваше на група деца за носо рога. Едно чипо носо момченце се увлече от разказа му и забрави за сладо леда си. Една маймунка го грабна и бързо го лапна. В зоопарка се разнесе жизне радостен смях.

7. В кой ред има само сложни думи?

- А) водопровод, светофар, булевард
- Б) продавач, приказка, книжарница
- В) киносалон, кафеварка, сладолед

1. Изберете правилната дума и допълнете изречението.

еднакво

противоположно

Думи с _____ значение се наричат антоними.

2. Свържете частите от пъзела, за да образувате заглавия на познати приказки.

Болен

и дебелият готвач

на малкото
таласъмче

Тънкият крал

Голямото
приключение

здрав носи

• Препишете двойките антоними от заглавията.

3. Напишете две различни прогнози за времето, като използвате антоними.

Днес времето ще бъде

_____
Температурите ще
бъдат _____.
Ще духа _____
вятър. На места
ще има _____
дъждове.

Днес времето ще бъде

_____
Температурите ще
бъдат _____.
Ще духа _____
вятър. На места
ще има _____
дъждове.

Помощ: силен, слънчево, ниски, проливни, облачно, високи,
краткотрайни, слаб.

4. Открийте още пет двойки антоними и ги препишете.

а	г	о	р	е	с	т	л	е	к	у	а	д	е	н	р	м	ъ	ж	в
н	о	щ	с	п	д	о	л	у	о	е	т	е	ж	ъ	к	у	н	о	в
б	я	л	т	с	т	а	р	д	ж	е	н	а	к	ч	е	р	е	н	м

5. Открийте четири двойки антоними в текста и ги подчертайте.

Какво значи благородна лъжа?

Благородна лъжа било, когато лъжеш за добро. За добро или за зло, лъжата си е лъжа и винаги е по-добре да се казва истината. Аз мисля, че умните и смелите винаги казват истината. Само глупавите и страхливите се опитват да я скрият.

6. Препишете текста, като замените подчертаните думи с техните антоними.

Моята голяма сестра е най-послушното момиче. Тя подрежда стаята си всеки ден и е много работлива. Домашните ѝ често са верни. В клас е мълчалива. Рядко ѝ се карам.

7. Къде има антоними?

А) смел, безстрашен

Б) лъжа, истина

В) зъл, лош

6. СКАЗУЕМО

1. Открийте сказуемите в изреченията и ги подчертайте. Помогнете си с въпросите.

Котето спи на дивана.

Папагалът говори от клетката.

Кучето пази между клетката и дивана.

Петьо тайно снима тримата си любимци.

Какво прави котето?

Какво прави папагалът?

Какво прави кучето?

Какво прави Петьо?

2. Подчертайте сказуемите в стихотворението.

Хала

Всички знаят я в квартала

тази малка шура хала.

Тича, скача и крещи,

като пумпал се върти

и рисува тя с бои

по стени и по врати.

Щом качи се в асансьора,

тя не пуска други хора.

Ала всички ѝ прощават.

С нея те се забавляват.

Днес отдъхват си в квартала.

Промени се тази хала.

Укроти я май момчето.

То ѝ разтопи сърцето.

3. Изберете сказуемото в преносно значение и напишете текста.

Лекият ветрец (разклати, погали) върховете на дърветата.
Пъстрите листа (полетяха, затанцуваха) бавно. Слънцето
(освети, позлати) поляната и есенният карнавал започна.

4. Открийте две гатанки в плетеницата.

През затворен прозорец влизан него чупи.
И във вриселет мен самов слънчев ден.

(сжнкв, спнчлг)

- Препишете ги и подчертайте сказуемите в тях.

5. Изберете от синонимите подходящо сказуемо и препишете текста на Петя Дубарова.

Мечта

Мечтая моят дом да (побира, събира) цялото море, да (спя, лежа) в легло от пясък, да (гледам, наблюдавам) как морето (разлива, пръска) течено синьо стъкло. Аз ще се (затворя, заключа) в своя дом и по цели дни с рибите ще (разговарям, говоря).

6. С кой въпрос откриваме сказуемото?

- А) Какво прави? Б) Кой е той? В) Кой върши действието?

ВИДОВЕ ИЗРЕЧЕНИЯ ПО СЪСТАВ

1. Попълнете липсващите думи.

Изречение с _____ казуемо се нарича
_____ изречение.

едно

просто

2. Препишете текста правилно, като използвате прости изречения.

Небесни тела

слънцето е звезда звездите са небесни тела те излъчват
собствена светлина луната също е небесно тяло
тя обикаля около планетата Земя първи на лунната
повърхност стъпва астронавтът Нийл Армстронг

3. Кое е смешното в обявата?

Търся си работа като дете в детска
градина. Ще слушам, ще си изяждам всичко,
ще спя на обяд. Играчки сам ще си донеса.

• Препишете сложното изречение. Колко казуеми има в него?
От колко прости изречения се състои?

4. Допълнете изречението.

Изречение, което се състои от _____ или
повече _____ изречения, се нарича
_____ изречение.

прости

две

сложно

5. Свържете правилно простите изречения в сложно и ги напишете.

Една птица беше в кафез.

Детето отвори кафеза.

Тя разпери криле.

Пусна птицата на свобода.

Тъгуваше за приятелите си навън.

Отлетя високо в небето.

6. Свържете, за да получите три гатанки. Препишете тази, която е сложно изречение.

Бяло покривало	•	• от огъня трепери.
На студ се пери	•	• всичко е застлало.
Чудни пеперуди бели	•	• от небе са долетели.

7. Отговорете на въпросите.

Кое изречение е просто?

- А) В което има малко думи.
- Б) В което има един подлог.
- В) В което има едно сказуемо.

Кое от изреченията е сложно?

- А) Магарето стана певец.
- Б) Покани на концерт птиците.
- В) То запя и всички избягаха.

8. СВЪРЗВАНЕ НА ПРОСТИТЕ ИЗРЕЧЕНИЯ В СЛОЖНО

1. Коя дума трябва да се добави и в трите изречения?

Петя изгуби кучето си — започна да го търси.

*Реши да подреди дрехите си — намери
в гардероба кучето.*

*Петя се зарадва — прегърна с обич своя
любимец.*

- Трябва ли да има запетая пред тази дума?

2. Допишете отговорите на въпросите.

Какво правят учениците в часовете по физическо възпитание и спорт?

Учениците бягат, скачат на въже, _____, _____

Какво правят децата през ваканциите?

*През ваканциите децата _____, _____,
_____.*

3. Попълнете пропуснатите думи **а**, **че**, **но**, за да свържете простите изречения.

Никой не очакваше, _____ контролното ще е толкова лесно.

Реших всички задачи, _____ сигурно ще имам грешки.

Мама ще се ядоса, _____ татко само ще поклати глава.

4. Свържете простите изречения в сложно и ги препишете. Поставете запетая на правилните места.

Щъркелите отлитат на юг

когато дойде пролетта.

Завръщат се в родината си

за да прекарат там зимата.

9. СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА. ЧЛЕНУВАНЕ

1. Напишете на правилните места.

Определителният член се поставя в края на думите по следния начин:

Мъжки род	Женски род	Среден род	Множествено число
_____	_____	_____	_____

-те -ът -ят -та -я -та -а -то

2. Оградете членуваните думи.

детето игра училището спортистът рисунка
село песента топка тетрадките вятърът

3. Напишете изречения с три от тях.

3. Напишете правилно определителния член в изреченията.

Представление _____ започва. Акробатки _____
излизат на сцена _____.
Тигри _____ прескагат обръчи _____ с огън.
Мечка _____ кара малко калело.
Деца _____ се радват най-много на клоуни _____.

4. Прочетете текста и подчертайте думите, които трябва да бъдат членувани.

Лисица се разхождаше и видяла сочно грозде, но грозде
беше високо. Лисица подскокна, ала не успяла да достигне
грозде. Тя се ядосала и подминала лозе. Каза си, че грозде
sigурно е кисело. После продължила по пътека в гора.

5. Членувайте съществителните имена и съставете изречения с тях.

торта, врабче, велосипеди, хвърчило

6. Членувайте подчертаните съществителни имена и препишете текста.

Археолози търсят останки от стари времена. Разкопки започнаха през лятото. Предмети показват богатството на траките. Статуя от мрамор е много красива. Украсения са прекрасни. Историци са доволни. Туристи ще идват от всички краища на света.

7. Къде има нечленувана дума?

- А) роклята, вратата, тортата
- Б) якето, детето, злато
- В) очите, ръцете, птиците

10. ЧЛЕНУВАНЕ НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА ОТ МЪЖКИ РОД

1. Поставете липсващите думи на правилните места, за да допълните правилото.

Когато съществителното име от мъжки род показва кой извършва действието в изречението, можем да го заменим **той** **-ЪТ** с местоимението _____. Тогава се членува с _____, _____. **-ЯТ**

2. Подчертайте членуваните съществителни имена от мъжки род. Кои от тях можем да заменим с *той*? Оградете определителния им член.

Объркан свят

Заекът вълка подгони,
а петелът пък – Лисана.

Тигърът днес хрупа клони,
а еленът мишка хвана.

Щъркелът побягна мигом,
щом видя той Жабурана.

Котаракът скри се бързо
от мишока на тавана.

Май животът се обърка.

Ето, виж, Писана хвърка,
а врабецът тихо мърка.

Само дядо пак си хърка.

3. Допълнете вярно правилото.

Когато съществително име от мъжки род не може в изречението да се замени с местоимението *той*, се членува с _____.

кратък член -а, -я

пълен член -ът, -ят

4. Съставете изречения, като членувате правилно думите.

автобус, шофьор, спира

хвали, ученик, учител

клон, вятър, счупи

5. Членувайте правилно съществителните имена от мъжки род.

Спортист_____ излиза на стадион_____.

Съвет_____ на треньор_____ е важен за него.

Скок_____ на спортист_____ е успешен.

Рекорд_____ на свет_____ е подобрен.

6. Открийте грешките в текста и го препишете правилно.

Един ден мечока запалил огън, за да си изпече гъби. Огъня се разгорял и подпалил близките дървета. Мечока извикал пожарникарят. Пожарникаря изгасил пожарът. Скарал се на мечокът. Мечока съжалил за небрежността си.

7. Къде трябва да се добави пълен член?

А) Сняг затрупа двор_ .

Б) От двор_ се чуват гласове.

В) Двор_ се изпълни с деца.

11. ПРИЛАГАТЕЛНИ ИМЕНА. ОБРАЗУВАНЕ, УПОТРЕБА И ПРАВОПИС

1. Добавете пропуснатото в прилагателните имена.

Хубав клас

В нашия ч____десен клас много съвес____на е Жана,
 на____-учтивата съм аз. здра____ и силен е Иван,
 Васко пък е сла____кодумен, ____строумен е Стоян.
 Павката е много умен, Много съм щ____с____лива аз,
 чес____на, искрена е Ана, че съм в този хуба____ клас!

• Препишете сложните прилагателни имена.

2. Попълнете таблицата.

Прилагателно име	Синоним	Антоним
храбър		страхлив
работлив	трудолюбив	
нежен		груб
стар	възрастен	
умен	мъдър	
топъл	горещ	

3. Преобразувайте изразите така, че да употребите в тях прилагателни имена.

Пример: *буря в пустинята* → *пустинна буря*

лампа на стена, светлина от луната, надбягвания с коне, ограда от камъни, ефекти със светлина, нощи без сънища, пропаст без дъно

4. Добавете други думи, за да се получат сложни прилагателни имена.

_____ годишен
 _____ червен
 _____ опашат
 _____ цветни

_____ тъгълен
 _____ етажен
 _____ часов
 _____ крак

12. ЧИСЛИТЕЛНИ БРОЙНИ И ЧИСЛИТЕЛНИ РЕДНИ ИМЕНА

1. Прочетете диалога. Съгласни ли сте с отговора на момчето?

– Аз съм висок метър и тридесет и пет сантиметра. А ти?

– О, аз съм много по-висок от теб, защото съм цели сто тридесет и пет сантиметра.

- Открийте числителните имена и ги подчертайте.

2. Напишете заглавията на книжките, като замените числата с думи.

Вълкът и 7-те козлета – _____

3-те прасенца – _____

101 далматинци – _____

3. Напишете правилно числителните бройни имена.

4. Напишете липсващите числителни имена.

Числителни бройни имена	Числителни редни имена
три	
	пети
седем	
	осми
десет	

5. Коя от думите не е числително име? Зачертайте я.

първа	четири	петица	шест
първо	четворка	пети	шести
първенец	четвърти	пет	шестица

6. Препишете текста, като напишете цифрите с думи.

Състезание

На състезание по четене тази година на 1. и 2. място са децата от 4. клас. Всички се изненадаха, когато 3. място спечели 1 палав първокласник. Той победи 7 деца от 2. клас и 4 деца от 3. клас. Първенецът е прочел 10 книги от списъка и 5 по свой избор. Така се печели победа!

7. Отговорете вярно на въпросите.

Числителни бройни са:

- А) първи, трети, пети
- Б) осем, тридесет, две
- В) осми, десети, втори

На кой ред има само числителни редни?

- А) три, десет, първи
- Б) дванадесет, девети, сто
- В) трети, четвърти, втори

13. ПРАВОПИС НА ЧИСЛИТЕЛНИТЕ ИМЕНА

1. Подчертайте числителните имена в текста. Разделете ги в две групи.

Игра

Ех, че весела игра
със сапунена вода!
Поздравете шампиона,
днес направи сто балона!
Първият е най-голям,
вторият се спуска сам,
третият е най-красив,

но е много горделив.
Седмият пък е огромен,
при това е много скромнен.
Чак след стотния балон
гордият ни шампион
на почивка се отдаде,
пет бонбона той изяде.

числителни бройни: _____

числителни редни: _____

2. Ако свържете правилно двете части на всеки пъзел, ще научите годините на важни исторически събития.

681

Създаването на
българската азбука

855

Създаването
на българската
държава

1878

Освобождението
на България

- Напишете с думи посочените години.

3. Допълнете пълните и кратките форми на числителните имена.

_____, дванайсет единадесет, _____

_____, осемнайсет седемнадесет, _____

_____, шейсет двадесет, _____

4. Добавете пропуснатите букви в числителните имена.

трима другари пет _____ полицаи два _____ писатели

шест _____ актьори четири _____ футболисти

5. В коя от двете колонки ще напишете думите?

слона, работници, пътя, герои, реда, артисти

два _____

двама _____

6. Напишете под диктовка или препишете текста от страница 45.

Лагер в планината

7. Отговорете на въпросите.

Къде липсват букви?

- А) сто осемдесет и шест
- Б) деветдесет и седем
- В) триста педесе и шес

Кое е вярно?

- А) петима лекари
- Б) пет лекари
- В) пет лекаря

14. ГЛАГОЛИ. ЛИЦЕ И ЧИСЛО

1. Във всяка колонка има по един глагол, който не е синоним на останалите. Зачертайте го.

искам	блестя	създавам	обичам	улавям
желая	светя	събирам	харесвам	грабвам
жадувам	мръзна	работя	обожавам	хващам
гладувам	пламтя	творя	мечтая	нося

- В кое лице и число са глаголите? _____

2. Свържете глагола с неговия антоним.

заспивам	пазаруваш	сърдят се
събуждам се	купуваш	реват
сънувам	продаваш	смеят се
лягам	подаряваш	

- Определете лицето и числото на трите глагола.

3. Разпределете глаголите в таблицата според лицето и числото.

знаеш, играе, вървим, четат, пише, строим, носим, мислят, гледа, пее, учим, пиеш, бягат, летим, миеш, плагат.

2 лице, ед. число	3 лице, ед. число	1 лице, мн. число	3 лице, мн. число

4. Променете глагола *бягам* по лице и число.

5. Срещу всяко местоимение запишете глаголи по свой избор.

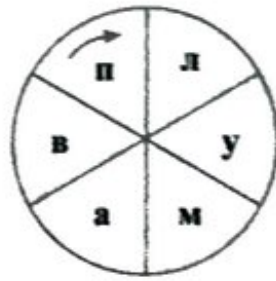
аз _____ ние _____

ти _____ вие _____

той _____ те _____

• Напишете изречения с някои от тях.

6. Открийте скритите глаголи.

• Променете един от глаголите по лице и число.

7. На кой ред антонимите са в 3 лице, ед. число?

- А) обличам – събличам
- Б) обувате – събувате
- В) завързва – отвързва

15. ПРАВОПИС И УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛИТЕ

1. Във верижките са скрити гатанки. Напишете ги правилно и отговорете.

аз съм дългоухи нямам остър слух
идва от небето и отива в морето

2. Променете глаголите.

1 лице, ед. число	1 лице, мн. число	3 лице, мн. число
пътувам		
мечтая		
мълча		
питама		

3. Поправете грешките и препишете съобщението.

Всички от отбора да сеявят в спортната зала. Да носът кофи и метли. Трябва да изметеме да измиеме и да почистиме ако искаме да тренираме. Отсъствията не сеизвнявят.

От капитана на отбора

4. Свържете глаголите по двойки в едно сказуемо и ги напишете.

не можеш

да садим

започваме

да изпратя

отивам

да ходи

обича

да отговориш

5. Изберете подходящ глагол и препишете текста.

Пролет в гората

Първият слънчев лъч *погали/помилва* тревата и утринната роса *заблестя/светна*.

От една хралупа *изскочи/изхвъркна* катеричката, *разтърси/изтупа* опашка и *заподскача/затанцува* от радост. Зад шипковия храст тъмносив заек *наостри/вдигна* уши и *заподскача/заигра* нетърпеливо. Бъбривите сойки *разпространиха/известиха* радостната новина, че пролетта е *пристигнала/дошла*.

6. Кой глагол е написан правилно?

А) испитва

Б) подхвърля

В) расказва

16. СЕГАШНО ВРЕМЕ НА ГЛАГОЛИТЕ

1. Подчертайте глаголите в стихотворението.

Вятърът рисува по небето.
Гледа, мисли, чуди се детето.
На зелка облакът прилича,
зад нея заек май наднича
и много, много му се иска
таз вкусна зелка да изгризка.

Художник

Но вятърът добре си знае,
дори секунда не се мае
и изпълнява своя дълг –
рисува сив и страшен вълк.
Заекът вълка съзира
и бързо в облака се скрива.

- В кое време са глаголите? _____

2. Поставете глагола съм в народните мъдрости.

Колкото _____ по-стар човек, толкова _____ по-големи грижите му.

Кажи кои _____ приятелите ти, за да ти кажа какъв _____ .

3. Открийте още девет скрити глагола в сегашно време. Напишете ги.

с	к	р	и	в	а	и
в	ъ	р	в	и	м	з
я	с	л	и	з	а	м
р	а	е	к	л	ж	и
в	т	т	а	и	е	с
а	д	и	м	з	ш	л
т	и	м	е	а	в	и

4. Свържете частите от пъзела правилно.

четат	3 лице, ед. число, сег. време
пише	3 лице, мн. число, сег. време
мисля	1 лице, мн. число, сег. време
внимаваме	2 лице, ед. число, сег. време
помниш	1 лице, ед. число, сег. време
решавате	2 лице, мн. число, сег. време

5. Допишете глаголите в 3 лице, мн. число, сег. време.

разказв_____

спортув_____

мечта_____ -ат

говор_____

пътув_____ -ят

лет_____

сънув_____

купув_____

6. Поставете глаголите в скобите в правилното лице и число и препишете текста.

Бъдещи ученици

Днес всички (съм) при децата в детската градина. Те се (подготвям) за първи клас. Ние им (разказвам) за училището и им (показвам) детски книги. Те ни (представям) куклен театър и ни (подарявам) рисунки. Някои от тях вече (чета) и (пиша). Те (съм) готови за училище и много се (вълнувам).

7. На кой ред глаголите са в 3 лице, мн. число, сег. време?

А) скачат, бягаме, ритат

Б) рисуващ, чертаем, лепят

В) плетат, шият, режат

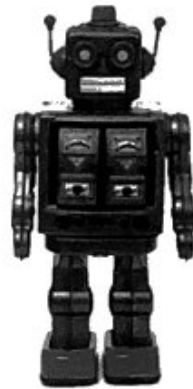
17. БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ НА ГЛАГОЛИТЕ

1. Подчертайте глаголите в текста. Препишете тези, които са в бъдеще време.

Робот

Имаме мечта голяма –
ще строим робот за мама.
Той ще чисти и ще мие,
ще подрежда и ще шие.
Ще приготвя той закуска
и пералнята ще пуска.
Ще ни готви, ще сервира,
вкъщи всичко ще намира.

Даже нашите домашни,
колкото и да са страшни,
ще решава без въпроси.
Раниците ни ще носи.
Ала все се чудя още
кой ще ни завива нощем.
Това ще бъде мама,
тук роботът място няма.

2. Напишете антоними, като запазете времето на глаголите.

ще отварям – _____	ще включвам – _____
ще внасям – _____	ще обличам – _____
ще събувам – _____	ще завързвам – _____
ще излизам – _____	ще отписвам – _____

3. Напишете какво ще направите в дадените ситуации.

Ако остана сам вкъщи, няма да _____

Ако се загубя в голям град, ще _____

4. Допишете пропуснатото в редиците.

ще съм, ще си, ще е, _____, _____, _____

ще бъда, _____, _____, ще бъдем, _____, ще бъдат

Ще бъда ли?, Ще бъдеш ли?, _____, _____, Ще бъдат ли?

18. МИНАЛО ВРЕМЕ НА ГЛАГОЛИТЕ

1. Прочетете и подчертайте двата въпроса, на които отговарят глаголите в диалога.

– Защо плачеше вчера?

– Зашото едно момче изтупваше панталоните ми, а те бяха на мен.

Какво правим? Какво правеше? Какво прави? Какво правеха?

2. Каква е истинската причина за плача на момчето?

2. Добавете пропуснатото.

Какво направихме преди?

аз излетях

ти излетя

той _____

ние _____

вие _____

те _____

3. Кое е смешното в стихотворението?

На море

– Вчера БЕШИХ на море –
рече малкото момче.

– Не БЕШИХ, правилно е БЯХ –
каза батко му със смях.

– БЯХ ли? Да, това го знам,
ама ти не БЕШЕ там.

Аз си БЕШИХ съвсем сам –
тропа малкият Иван.

– Хайде моля, не лъжи!

Не в морето БЕШЕ ти,
а във ваната голяма.

Всичко ми разказа мама.

4. Напишете спомагателния глагол в минало време, като го промените по лице и число.

Какво правиха децата вчера?

Какво правят децата сега?

19. УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛНИТЕ ВРЕМЕНА

1. Прочетете разговора. Кое е смешното в него?

- На колко години е братчето ти?
- Вчера празнувахме рождения му ден. Стана на една годинка.
- Така ли? Нашето кученце утре ще стане на една годинка, пък тича по-бързо от братчето ти.
- Ами ще тича, като има два пъти повече крачета.

Открийте по два глагола от всяко глаголно време и ги напишете.

2. Препишете глаголите от текста в колонки според глаголното им време. Допълнете всяка колонка с още един глагол.

Дъга

Някак странно изведнъж
плисна, рукна топъл дъжд
и окъпа той цветята,
после освежи гората.

Вижте малкото поточе,
скача, весело клокочи.
Златни локвички блестят
и на слънцето трептят.

Ще излезе ей сега
чудно хубава дъга.
Ще излязат и децата,
ще рисуват те дъгата.

Минало време
преди

Сегашно време
сега

Бъдеще време
после

<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

3. Зачертайте глаголите, които не са на мястото си.

Сегашно време: мисли, говориха, разказват, написахме, четем

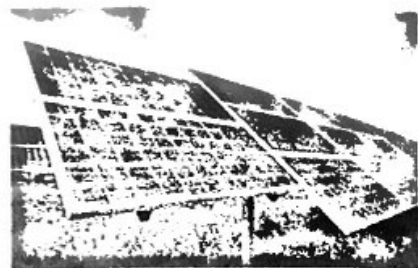
Минало време: пиша, лудуваха, играхме, подскачаше, ритам

Бъдеще време: ще покания, посрещам, пея, ще празнувам, ще почерпя

1. Прочетете текста и отговорете на въпросите към него.

Слънчевата енергия

Нашата планета е изправена пред много проблеми. Въздухът и моретата се замърсяват. Природните горива, като газ, въглища и петрол, постепенно се изчерпват. Учените търсят нови източници на енергия, която не причинява замърсяване. На много места вече има слънчеви панели, които преобразуват топлината и светлината на Слънцето в електричество.

Защо учените търсят нови източници на енергия?

Учените търсят...

За какво служат слънчевите панели?

- А) Почистват въздуха и моретата.
- Б) Украсяват паркове и градини.
- В) Произвеждат електричество.

2. Кои са правилните отговори на въпросите? Оградете вярното.

В кой ред думите са антоними?

- А) светъл, тъмен
- Б) хубав, красив
- В) весел, радостен

Къде има грешка?

- А) мореплавател
- Б) осемгодишен
- В) краве ферма

В кой ред съществителните имена от мъжки род са членувани правилно?

- А) Врабеца се скри зад комина.
- Б) Влака пристигна.
- В) Еленът прескочи храста.

В кое изречение сказуемото е правилно подчертано?

- А) Децата научиха нова песен.
- Б) Учителката преподава нов урок.
- В) Днес учениците почиват.

Кое изречение е възклицателно?

- А) Внимавай да не се подхлъзнеш!
- Б) Много е стръмно!
- В) Давай по-смело!

Кое от изреченията е сложно?

- А) След малко ще стигнем върха.
- Б) Раницата ми тежи и се уморих.
- В) Ще вървим бавно и внимателно.

3. Напишете под диктовка или препишете текста от страница 45.

Горско приключение

4. Оградете правилните отговори.

Гласен в средата на думата проверяваме:

- A) с множествено число на думата
- B) със синоним с ударение на същата сричка
- B) със сродна дума, в която той е под ударение

5. Напишете текст, като продължите написаното.

Пипи в клас

Пипи за пръв път отиде на _____

Беше облечена с _____

Всички ученици пишеха, а Пипи _____

Тя не знаеше, че в клас трябва _____

Гласни и ударение

Дядо Димитър

Виждали ли сте дървената къщурка до реката? Тя е на дядо ми Димитър. В двора има цяла горичка от липови дървета. Дядо ми е пчелар. Гордее се със своите пчели. Били най-работливите в района. Грижи се за тях като за деца. Те го радват с труда си. Дядо Митко не продава мед. Той го подарява. Това го прави щастлив. Обичам дядо си. От пчелите все още се страхувам.

Меки и твърди съгласни

Лятна къща

Имаме лятна къща в планината. Тя е любимото ни място за бягство от града. Цялата е обградена с люлякови храсти. Поляната пред къщата е обсипана с лютичета. През пролетта навсякъде ухае на люляк и зюмбюли. Лятото идва с аромата на узряла смокиня. През есента се носи уханье на дюля. Зимата покрива къщата с чист бял сняг. Разделяме се с вилата до пролетта.

Видове изречения по състав

Нов дом

През лятото се нанесохме в нов дом. Той е голям, просторен и чист. Има хол, кухня, две спални и баня. Детската стая е слънчева, светла и модерна. И кучето има свое спокойно, тихо, удобно място. За него в коридора има легло, купичка за храна, съд за вода. Брей, как му завижда котката! Е, най-после и тя разбра! Кучето е пазач на дома.

Свързване на простите изречения в сложно

Приятелство

Обичам историите на моя дядо, който е бил капитан на кораб. Веднъж той ми разказа за тюлен, който се заплел в рибарска мрежа. Тогава един делфин помогнал на тюлена, за да не го остави сам в бедата. До днес двете животни плуват заедно, защото разчитат едно на друго. Каква странна, но хубава история!

Вълшебство

Ще бъде чудесно, ако срещна вълшебник. Ще си пожелаю повече време, което да прекарвам с мама. Аз ще разказвам за училището, а тя ще ми дава добри съвети. И татко ще е доволен, защото на него мама също му

липсва. А сега ще направя моето вълшебство, за да изненадам родителите си. Те не очакват това, но вечерята е готова.

Членуване на съществителните имена от мъжки род

Буря в морето

Корабът се носеше по вълните на океана. Изведнъж се изви буря. Вятърът и дъждът се опитваха да го обърнат. Капитанът не трепваше. Направляваше уверено кораба. Ураганът не го уплаши. Фарът на острова му помогна да заобиколи скалите. Настъпи денят. Бурята отмина. Корабът продължи по пътя си.

Правопис на числителните имена

Лагер в планината

През лятото ходихме на лагер. Бяхме четиринадесет момчета и дванадесет момичета с четирима ръководители. Пътувахме с два микробуса. Пристигнахме първи и се настанихме в пет палатки до реката. За десет дни направихме шест похода в гората, три пътешествия с лодки по реката и една вечер на талантите. Беше страхотно!

Употреба на глаголните времена

Немирник

Веднъж вятърът отвори прозорците и се втурна с трясък в класната стая. Децата се уплашиха, а вятърът се забавляваше. Разпиля тетрадките, събори учебниците, обърна вазата на учителката и излетя. Днес отново е в клас, затова рисунките хвърчат във въздуха, а блокчетата са на пода. Но децата ще заключат прозорците и ще спуснат завесите. Ще видим тогава с кого ще си играе вятърът!

Да проверим знанията си по български език

Горско приключение

Край каменната ограда на една къща живееше таралеж. В една ранно есенно утро той напусна двора и тръгна на пътешествие в близката гора. По пътя завая дъжд. Таралежът спря за почивка под гъбките в близост до един трънлив храст. Там той беше в безопасност.

Звучни и беззвучни съгласни

Разходка в парка

С баба Славка всяка неделя ходим на разходка в парка. Разхождаме се и си говорим. Все още ми разказва приказки. Сядаме за почивка на пейка до красив розов храст и наблюдаваме мравките и вrabчетата. Не пропускаме посещение в близката сладкарница. Хапваме сладкиши или пием горещ шоколад. Обичам моето бабче. С нея имаме силна връзка. Двете Славки сме славна компания.

Гласните и съгласните звукове и букви

Поход

Днес сме на поход в близка гориста местност. Водач на групата е господин Късов. Той ще ни заведе до вековен дъб. Пътеката е тясна. Вървим във верижка. Има изморени. Някои деца са с тежки раници. Спираме за почивка на поляната при едно изворче със студена вода. Потегляме отново. Старото дърво ни чака. На лицата ни светят усмивки.

Правилно писане на думите

Храбрец

Близо до зоопарка намерих малко късокрако куче. Скимтеше и подскачаше жизнерадостно. Прибрах го у дома. То е чудесен пазач. Стои пред входната врата и лае по пешеходци и колоездачи. Днес видя коминочистач и нададе страшен вой. Много е умно и схватливо. Малко се страхува от тъмното. На светло обаче е храбрец.

Любимец

С мама често ходим в новия зоопарк. Дълго стоим при любимеца ми. Слонът сякаш разбира колко го харесвам. Все протяга към мен дългия си хобот. Първия път бях мокра до кости. Не му се сърдя. Слонът просто се забавляваше. Той често ми взема сладоледа. Веднъж пазачът ми направи забележка. Той сигурно не знае, че слонът обича сладки неща.

Видове изречения по цел на изказване

Моите вълнения

Цяло лято чаках с нетърпение началото на учебната година. А знаете ли какво стана? Всеки ден имам уроци по английски и по математика. Нямам време за нищо. Ех, как искам да поканя на кино едно момиче! Харесвам го. Дано да приеме поканата ми! Дали да не му изпратя съобщение? Моля ви да ми дадете съвет! Вие как ще постъпите на мое място?

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Да си припомним наученото в трети клас / 4
 2. Гласни и ударение / 6
 3. Меки и твърди съгласни / 8
 4. Образуване на думите. Сложни думи / 10
 5. Антоними / 12
 6. Сказуемо / 14
 7. Видове изречения по състав / 16
 8. Свързване на простите изречения в сложно / 18
 9. Съществителни имена. Членуване / 20
 10. Членуване на съществителните имена от мъжки род / 22
 11. Прилагателни имена. Образуване, употреба и правопис / 24
 12. Числителни бройни и числителни редни имена / 26
 13. Правопис на числителните имена / 28
 14. Глаголи. Лице и число / 30
 15. Правопис и употреба на глаголите / 32
 16. Сегашно време на глаголите / 34
 17. Бъдеще време на глаголите / 36
 18. Минало време на глаголите / 38
 19. Употреба на глаголните времена / 40
 20. Да проверим знанията си по български език / 42
- Текстове за диктовки или преписи / 44
- Допълнителни текстове за диктовки или преписи / 46